

Тема лекції

Специфіка соціологічного вивчення та дослідження суспільства

Національний авіаційний університет
Кафедра соціології

План

1. Витоки соціології.
2. Сутність соціологічного підходу та його переваги.
3. Головні поняття, що складають предмет соціології.
4. Принципи періодизації історії та основні парадигми розвитку соціологічної теорії.

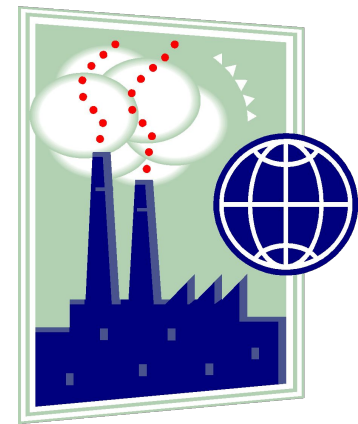
Література

1. Масионис Дж. Соціологія – СПб.: Питер, 2004.
2. Гідденс Е. Соціологія. – К.: Основи, 2002.
3. Городяненко В. Соціологія. – К.: Наукова думка, 1999.
4. Кравченко А. Соціологія. – М.: Академпроект, 2002.
5. Смелзер Н. Соціологія. – М., 1994.
6. Сірий Є. Соціологія. – К.: Вища школа, 2004.
7. Соціологический справочник. – К.: Вища школа, 1990.
8. Соціологія/ За ред. Безверха Г.І. К.: НАУ, 2009.

Витоки соціології

Розвиток соціології викликали глибинні соціально-економічні трансформації європейських країн у 18-19 ст.:

- *перетворення промислової економіки у фабрично-заводське виробництво;*
- *урбанізація (стрімке зростання міст і міських поселень);*
- *розповсюдження ідей демократії та політичних прав;*
- *значні відкриття і досягнення у різних галузях науки.*

Родоначальник соціології – Огюст Конт (1798-1857)

Головна робота – *“Курс позитивної філософії”*

Використано ідеї позитивізму – способу пізнання, що спирається на науку:

- ▣ *всі галузі науки, в т.ч. суспільна, підкоряються єдиним науковим законам;*
- ▣ *достовірне знання лише те, що отримано завдяки дослідю (експерименту);*
- ▣ *справжнє знання повинно мати математичний вираз;*
- ▣ *знання має бути вільним від суб’єктивної позиції дослідника.*

Соціологічний підхід – особлива точка зору на суспільство

- **уміння бачити загальне в одиничному - соціологія досліджує здатність суспільства визначати думки, почуття і дії людей;**
- **уміння бачити незвичайне в банальному – відмова від ілюзії, що поведінка людини обумовлена її рішенням діяти на користь незвичного переконання, що суспільство формує наше життя;**
- **розглядати індивіда у соціальному контексті;**
- **мислити глобально, тобто вивчати світові процеси і місце, яке займає у них наше суспільство.**

Переваги соціологічного підходу

Соціологічний підхід:

- дає змогу оцінити істинність здорового глузду;
- дозволяє оцінити як можливості, які надає життя, так і перепони;
- дає змогу бути активним членом суспільства;
- дозволяє жити у світі різноманіття.

Соціологія і професії

Знання соціології необхідні для багатьох професійних сфер, зокрема:

- рекламний бізнес,
- банківська справа,
- право,
- освіта,
- управління,
- зв'язки з громадськістю тощо.

Предмет соціології

Предметом науки називають сукупність понять, за допомогою яких вона описує об'єктивну реальність.

Головні поняття – статус і роль.

Сукупність статусів дає соціальну структуру суспільства.

Соціальна структура визначає соціальні відносини та взаємодію.

Соціальна взаємодія породжує соціальний контроль та соціальні інститути.

Структура соціології

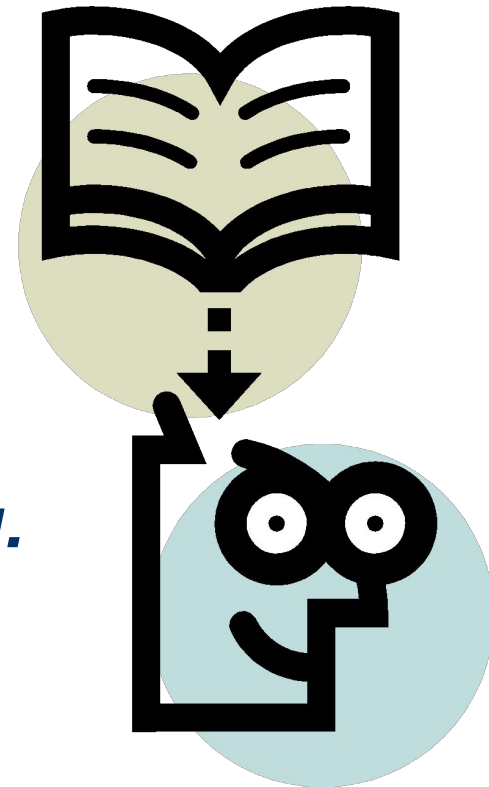

- ▣ Соціологічна теорія
- ▣ Спеціальні (галузеві) соціології
- ▣ Емпірична (дослідна) соціологія

Методи та функції соціології

Методи:

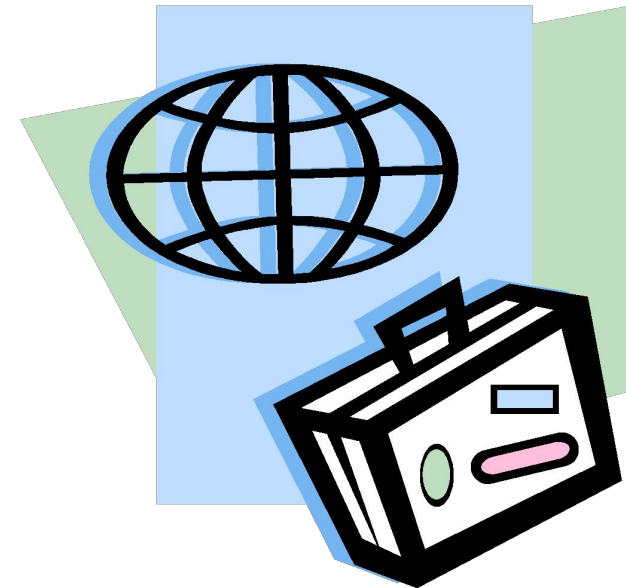
- ▣ діалектичний;*
- ▣ історичний;*
- ▣ логічний;*
- ▣ індукція і дедукція;*
- ▣ статистика;*
- ▣ емпіричні соціологічні методи.*

Методи та функції соціології

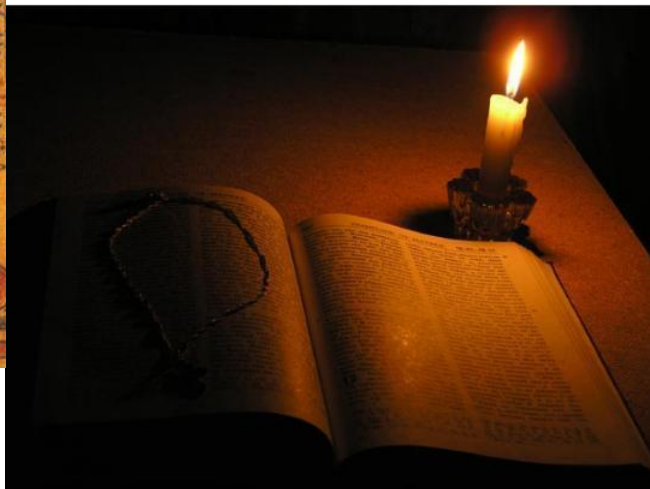
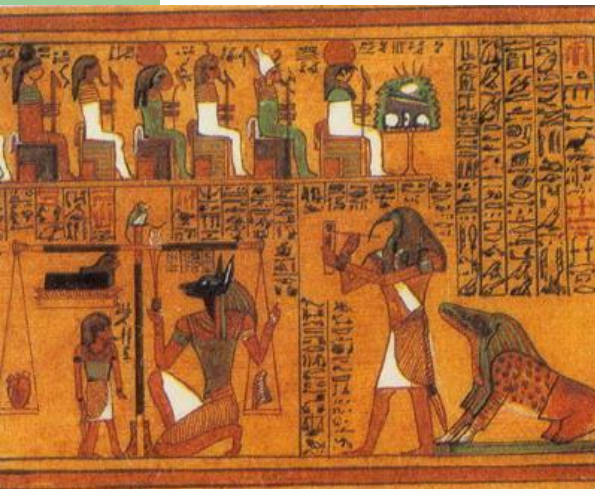
Функції:

- ▣ пізнавальна;**
- ▣ світоглядна;**
- ▣ прогностична;**
- ▣ аналітична.**

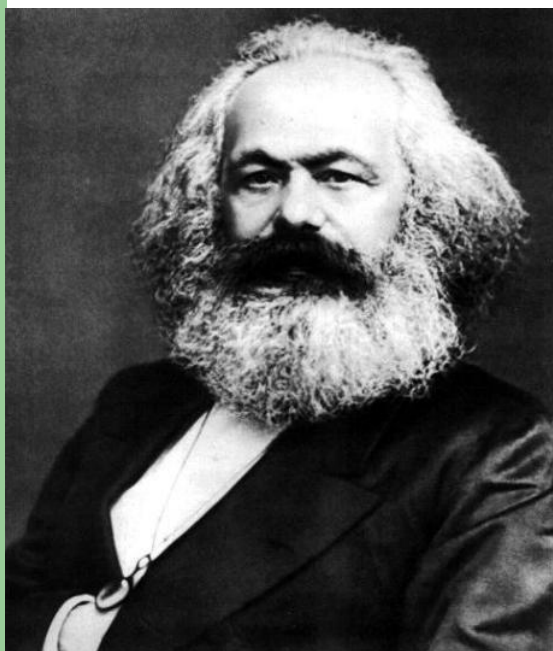
Етапи розвитку соціологічного знання

1. Протосоціологія (всі соціальні вчення до О.Конта).

Етапи розвитку соціологічного знання

2. Класична соціологія

К.Маркс, М. Вебер, Е.Дюркгейм.

Етапи розвитку соціологічного знання

3. Сучасна соціологія:

Т. Парсонс, Р. Мертон, Ю. Хабермас, П. Сорокин.

Головні парадигми розвитку сучасної соціології

- ▣ Структурний функціоналізм
- ▣ Конфліктологія
- ▣ Символічний інтеракціонізм

Дякую за увагу!

